

Motion till riksdagen 2019/20:3482

av **Louise Meijer m.fl. (M)**

med anledning av prop. 2019/20:65 En samlad politik för klimatet – klimatpolitisk handlingsplan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som regeringen föreslår om inriktning för det klimatpolitiska arbetet (avsnitt 10.1) med de ändringar som anförs i motionen om att samordna klimatmålen med andra övergripande samhällsmål samt att tydliggöra regelverket så att konsekvensanalyser görs av effekter på klimatet nationellt såväl som globalt inom de politikområden där det är relevant, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska återkomma med en redovisning av utfallet av vidtagna åtgärder för att minska utsläppen samt i vilken grad beslutade och planerade åtgärder kan förväntas bidra till att nå de nationella och globala klimatmålen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Klimatpolitiska rådet ska ges ett nytt uppdrag att utvärdera effektiviteten i regeringens enskilda klimatreformer och vid behov föreslå nya effektivare åtgärder och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Naturvårdsverket ett nytt uppdrag att beräkna och redovisa klimatnyttan av Sveriges export och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Klimatfrågan är en av vår tids viktigaste och mest prioriterade frågor. En ambitiös klimatpolitik är därför en billig försäkring för att mildra konsekvenserna av klimatförändringarna. Moderaterna delar regeringens uppfattning om att utvecklingen inom

klimatområdet är oroande. FN:s klimatpanel, IPCC, har konstaterat att de nationella åtagandena under Parisavtalet inte är tillräckliga för att leva upp till målet att hålla uppvärmningen väl under 2 grader, allra helst 1,5 grader.

Moderaterna och en majoritet av partierna i Sveriges riksdag står bakom det klimatpolitiska ramverket, med klimatmålen, klimatlagen och det klimatpolitiska rådet. Sveriges långsiktiga klimatmål stipulerar att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter nå negativa utsläpp. Moderaterna vill understryka att Sveriges nationella mål ska betraktas som ett led i arbetet att uppnå det övergripande målet om att begränsa de globala utsläppsminskningarna för att hålla temperaturen väl under 2 grader, allra helst 1,5 grader. Nationella åtgärder som syftar till utsläppsminskningar i Sverige får därför inte medföra ökade utsläpp utanför Sveriges gränser eftersom detta motverkar det övergripande målet.

Utsläppsminskningarna i Sverige går, enligt Naturvårdsverket, för långsamt för att Sverige ska nå nettonollutsläpp senast år 2045. Förra året minskade utsläppen med mindre än två procent. Regeringen bedriver en klimatpolitik som präglas av ineffektivitet och bristande resultat. Många av de åtgärder som regeringen vidtar har kritiserats av myndigheter och experter för att vara dyra och lida av bristande additionalitet. Regeringens klimatpolitik präglas därtill av ett snävt nationellt perspektiv, där nationella utsläppsminskningar medvetet tillåts ske på bekostnad av högre utsläpp globalt.

I den här motionen redogör Moderaterna för sin syn på regeringens förslag om inriktning för det klimatpolitiska arbetet i En samlad politik för klimatet – klimatpolitisk handlingsplan (prop. 2019/20:65), avsnitt 10.1, och regeringens bedömningar av det förslaget. Moderaternas samlade klimatpolitik redogör vi för i kommittémotion 2019/20:2659 Klimatpolitik för hoppfulla.

Integrering av klimatpolitiken

I En klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige (SOU 2016:47) bedömer Miljömålsberedningen att klimatfrågan behöver integreras i arbetet i alla politikområden och sektorer och på alla nivåer i samhället. Moderaterna vill föra en ambitiös klimatpolitik och anser att det behöver göras ökade ansträngningar för att integrera klimatfrågan i fler politikområden när det är relevant.

För att en ökad integrering ska ha en positiv påverkan på klimatarbetet måste det ske på ett effektivt sätt. Det klimatpolitiska arbetet måste vara samordnat och de åtgärder som vidtas resultatnriktade. Regeringens klimatpolitik präglas i hög utsträckning av ineffektiva och otillräckliga reformer. Den långsamma takten med vilken utsläppen minskar är ett resultat av detta.

Moderaterna står bakom regeringens enda förslag till beslut i propositionen, nämligen att klimatpolitiken behöver integreras i fler politikområden, avsnitt 10.1, med de ändringar vi redogör för nedan.

I samband med nästa översyn av respektive samhällsmål ska klimatmålen samordnas med andra övergripande samhällsmål

Regeringen föreslår att regeringen i samband med nästa översyn av respektive samhällsmål vid behov omformulerar målen så att de är förenliga med klimatmålen. Moderaterna ställer sig positiva till att klimatpolitiken integreras i fler politikområden. Det gör det möjligt att i större utsträckning beakta klimatmålen vid utformningen av andra politikområden. Alla politikområden måste ta ett större ansvar för att minska utsläppen. Detta innebär dock inte att Moderaterna anser att andra politikområden per automatik ska underställas klimatpolitiken. Moderaterna instämmer med Konjunkturinstitutet som i sitt remissvar till Miljömålsberedningen skriver att en översyn av relevanta samhällsmål är välkommen men att klimatmålen inte bör vara överordnade andra samhällsmål.

Mot denna bakgrund menar Moderaterna att regeringens formulering riskerar att uppfattas som att alla samhällsmål ska prövas mot klimatmålen och därefter vid behov omformuleras. Moderaterna föreslår därför att formuleringen i stället bör lyda att i samband med nästa översyn av respektive samhällsmål ska klimatmålen samordnas med andra övergripande samhällsmål.

Konsekvensanalyser görs av effekter för klimatet nationellt såväl som globalt

Med utgångspunkt i Miljömålsberedningens förslag i En klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige (SOU 2016:47) avser regeringen att tydliggöra regelverket så att konsekvensanalyser görs av effekter för klimatet inom de politikområden där det är relevant. Moderaterna är positiva till att effekterna på klimatet av nya lagar och regler analyseras. Det är dock viktigt att konsekvensanalyserna inte enbart ser till effekterna för Sveriges nationella utsläpp. Konsekvensanalyserna får inte leda till en politik där Sverige sänker sina utsläpp på bekostnad av att utsläppen ökar globalt. Det strider, som tidigare konstaterat, mot det övergripande målet om att minska utsläppen globalt för att nå Parisavtalets mål. Konsekvensanalyserna måste därför även innehålla eventuella effekter för de globala utsläppen.

Regeringen ska redovisa utfallet av vidtagna åtgärder för utsläppsminskningar samt i vilken grad beslutade och planerade åtgärder kan förväntas bidra till att nå de nationella och globala klimatmålen

Enligt klimatlagen ska regeringen vart fjärde år ta fram en klimatpolitisk handlingsplan. Handlingsplanen bör bl.a. beskriva historiska och prognostiserade utsläppsdata, utfallet av vidtagna åtgärder för utsläppsminskningar, i vilken grad beslutade och planerade åtgärder kan förväntas bidra till att nå de nationella och globala klimatmålen samt i vilken utsträckning beslutade och planerade åtgärder inom olika utgiftsområden påverkar möjligheterna att nå målen. Regeringen bör även beskriva vilka ytterligare åtgärder eller beslut som kan behövas för att målen ska nås.

Moderaterna saknar i klimathandlingsplanen en redovisning av hur regeringens beslutade och planerade åtgärder förväntas bidra till att utsläppen minskar och att de nationella och globala klimatmålen nås. Klimathandlingsplanen redogör enbart deskriptivt för de åtgärder som regeringen redan har vidtagit och de reformer som regeringen planerar att föreslå. Det finns ingen konkret uppföljning av hur mycket tidigare beslutade åtgärder har minskat utsläppen och bidragit till att uppnå klimatmålen. Inte heller finns det någon redogörelse för hur planerade förslag konkret ska bidra till måluppfyllelsen. För en konkret redovisning krävs att reformer och förslag inte bara beskrivs utan även utvärderas i siffror.

Regeringen har fått kritik av experter och myndigheter för att deras reformer saknar effektivitet och additionell nytta. Mot denna bakgrund är det än viktigare att den klimatpolitiska handlingsplanen innehåller det som regeringen själv varit med om att besluta i klimatlagen. Moderaterna kräver därför att regeringen skyndsamt återkommer med en redovisning av utfallet av vidtagna åtgärder för utsläppsminskningar samt i vilken grad beslutade och planerade åtgärder kan förväntas bidra till att nå de nationella och globala klimatmålen, detta i enlighet med vad klimatlagen föreskriver.

Klimatpolitiska rådet ska ges ett nytt uppdrag att utvärdera effektiviteten i regeringens enskilda klimatreformer och vid behov föreslå nya effektivare åtgärder

I juni 2017 antog riksdagen ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige. Ramverket omfattar nya klimatmål, en klimatlag och Klimatpolitiska rådet. Klimatpolitiska rådet är en myndighet som utvärderar om regeringens samlade politik leder mot målet om nettonollutsläpp år 2045. I dag är Klimatpolitiska rådets övergripande uppdrag att utvärdera regeringens politik och de underlag som den bygger på.

I uppdraget ingår också att identifiera politikområden där ytterligare åtgärder behövs för att nå klimatmålen och att analysera hur klimatmålen kan nås på ett kostnadseffektivt sätt, både kort- och långsiktigt. Däremot saknas det ett tydligt uppdrag att utvärdera hur effektiva regeringens reformer är för att uppnå klimatmålen.

I Klimatpolitiska rådets årsrapport som lämnas till regeringen den sista mars varje år med en bedömning av klimatarbetet och utsläppsutvecklingen saknades 2019 helt utvärderingar av t.ex. Klimatklivet, Industriklivet och internationella klimatinsatser – tre för regeringen centrala och kostnadsintensiva klimatreformer. Det försämrar möjligheterna för Sverige att bedriva en klimatpolitik som minskar utsläppen och vara ett föredöme i EU och globalt. För att Sverige ska uppfattas som ett sådant av andra länder krävs det att utsläppen minskar på ett kostnadseffektivt sätt, i enlighet med vad bl.a. Konjunkturrådet anförde 2020 i sin rapport Svensk politik för globalt klimat.

Moderaterna menar att Klimatpolitiska rådet bör få ett tydligare uppdrag att utvärdera regeringens reformer inom klimatpolitiken i syfte att åskådliggöra vilka reformer som är mest effektiva och gör störst skillnad för klimatet. I de fall reformerna bedöms vara ineffektiva bör rådet peka på alternativa reformer som bättre uppfyller kravet på effektivitet och resultat. Utvärderingarna kommer då också att kunna tjäna som underlag till kommande regeringars klimathandlingsplaner.

Naturvårdsverket ges i uppdrag att beräkna och redovisa klimatnyttan av Sveriges export

Svensk klimatpolitik måste ha ett internationellt perspektiv. Styrmedel i Sverige som syftar till minskade utsläpp nationellt får inte leda till utsläppsökningar utanför landets gränser. Moderaterna vill se en ambitiös klimatpolitik på hemmaplan för att nå det långsiktiga målet om nettonollutsläpp senast år 2045. Men utsläppsminskningar i Sverige måste också leda till utsläppsminskningar globalt.

Den svenska industrin är koldioxideffektiv. Forskning visar att svensk export av varor bidrar till minskade globala utsläpp. Genom att tränga undan varor som genererar högre utsläpp vid tillverkningen i andra länder bidrar den svenska industrin till att de totala utsläppen i världen är lägre än vad de annars skulle vara. Sverige exporterar alltså utsläppsminskningar. En viktig del av svensk klimatpolitik är därför att behålla hög tillväxt och konkurrenskraft i svensk industri så att vi kan exportera ännu mer klimatsmarta produkter. Klimatpolitiken får inte styra mot mindre utrikeshandel för att minska de inhemska koldioxidutsläppen eftersom detta skulle ske på bekostnad av ökade globala utsläpp. Översynen av lagstiftningen för att det klimatpolitiska ramverket ska få genomslag får därför inte påverka svensk konkurrenskraft negativt.

Moderaterna vill att utsläppen med hänsyn till exportens klimatnytta ska börja mätas och följas upp på samma sätt som Naturvårdsverket i dag mäter territoriella och konsumtionsbaserade utsläpp. Naturvårdsverket bör därför få ett nytt uppdrag att beräkna och redovisa klimatnyttan av Sveriges export. Vi vill förhindra att politiken skapar dåliga förutsättningar för svensk industri och därmed tvingar klimatsmart produktion att flytta till andra länder.

Louise Meijer (M)

John Widegren (M)

Betty Malmberg (M)

Marléne Lund Kopparklint (M)